

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: PN-7P/31/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2523200854
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lucia Ponišťová Ph.D.
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2024:2523200854.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Trnava sudkyňou JUDr. Luciou Ponišťovou, Ph.D. vo veci starostlivosti súdu o mal. R. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpenej Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately, dieťa rodičov, matky: Z. Y., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J., otca: H. L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XX, za účasti prokurátora Okresnej prokuratúry Piešťany, o uloženie výchovného opatrenia takto

rozhodol:

Súd určuje nad výchovou mal. R. dohľad.

odôvodnenie:

1. Dňa 30.05.2023 bol doručený súdu návrh Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany (úrad) o určenie dohľadu nad výchovou mal. R.. Návrh bol odôvodnený tým, že matka má z prvého vzťahu s H. L. mal. R.. Otec maloletej žije v L.. Jeho kontakt s maloletou je obmedzený. Maloletú R. navštevuje v čase svojho pracovného voľna alebo jej telefonuje. Rozsudkom Okresného súdu v Piešťanoch sp. zn. 13P/5/2021 zo dňa 23.04.2021 bola maloletá R. zverená matke a styk s otcom nebol upravený. Maloletá v čase podania návrhu navštevovala piaty ročník. Rodina je v sledovaní úradu od júla 2012, kedy bol podaný podnet na matku o zanedbávaní starostlivosti mal. R. a pre neustále verbálne a fyzické konflikty medzi rodičmi maloletej. S rodičmi boli vykonané pohovory a rodina bola monitorovaná úradom. Matka počas sledovaného obdobia vystriedala niekoľko podnájomov. Odstahovala sa zo spoločnej domácnosti s otcom po tom, čo ju podľa jej vyjadrenia vyhodil (marec 2016), ďalej bývala u známeho asi mesiac, odtiaľ ju vyhodili jeho rodičia (apríl 2016). Bolo jej poskytnuté ubytovanie v ZSS Domum. Neskôr matka bývala v prenajatom byte v S. F. Y. J.Ď. s aktuálnym partnerom a otcom ďalších detí mal. H. H., nar. XX.XX.XXXX, mal. L. H., nar. XX.XX.XXXX, mal. H. H., nar. XX.XX.XXXX. Otec J. H. začal pracovať v X., kde využíva aj možnosť bývania na ubytovni. Rodičia nie sú zosobášení a nie je upravený styk s maloletými deťmi. Do domácnosti matky partner matky príde sporadicky, postráži maloleté deti, matka však uvádza, že sa na neho nemôže spoľahnúť. Rodičia (matka a J. H. - pozn. súdu) spolupracovali s akreditovaným subjektom Kľúč pre potrebu riešenia rodinných a sociálnych problémov v prirodzenom prostredí v období od apríla 2020 do novembra 2020 s cieľom usmerňovania rodičov vo výchovnom prostredí a rozvíjania rodičovských kompetencií. V záverečnej správe sa uvádzalo, že limitované výchovné postupy, rodičovské zručnosti a kompetencie sú umocňované konfliktnými prejavmi správania partnerov voči sebe. Vážne spory a hádky dospelých sú riešené v prítomnosti detí, majú negatívny dopad na maloletých. Tempo realizácie odporúčaní a implementácie poradenstva bolo pomalé a došlo k minimálnym zmenám pri zlepšovaní a stabilizácii rodinného prostredia. Dňa 07.04.2021 bol úrad kontaktovaný hliadkou Obvodného oddelenia policajného zboru Piešťany, že na adrese rodičov (matka a J. H. - pozn. súdu) sa nachádzal bosý osamelý chlapec, ktorého identifikoval okoloidúci sused a za asistencie úradu bol maloletý odovzdaný do starostlivosti otca J. H.. J. H. v uvedenom čase bol doma, spal po nočnej smene a nemal vedomosť, že by mal. H. ušiel z bytu. Matka sa v tom čase nachádzala s ostatnými deťmi u lekára. V auguste 2021 pri sociálnom šetrení v domácnosti J. H. oznámil, že matka

začala pracovať v spoločnosti Amazon, aby sa odreagovala od detí a on sa chystá vycestovať za prácou do zahraničia. Dňa 26.09.2021 úradu bolo oznámené z Obvodného oddelenia policajného zboru, že matka kontaktovala políciu, pretože J. H. odišiel v noci z domu preč a nechal mal. deti samé. Hliadka situáciu prešetrila, v domácnosti sa nachádzali iba deti a počkala na matku, ktorá sa následne dostavila. Po následnom sociálnom šetrení bolo zistené, že J. H. bude pracovne v zahraničí do 14.12.2021 a matke bude nápomocná stará matka maloletých. Ďalej poukázal úrad na to, že z jeho iniciatívy sa s rodinou pracovalo v Centre pre deti a rodinu Piešťany od 14.10.2021 do 07.02.2022. Cieľom spolupráce bolo poskytnutie sociálneho poradenstva matky za účelom potreby rozvoja kompetencií a zručností matky v oblasti starostlivosti pri výchove mal. detí. V závere správy sa uvádzalo, že matka rodičovské zručnosti voči maloletým zvláda v rámci svojich možností a zabezpečuje dostačujúce podmienky. Matku však psychicky ovplyvňujú partnerské problémy, cieľ bol naplnený len čiastočne. Úrad poukázal na to, že rodičia majú naďalej medzi sebou partnerské nezhody. Matka starostlivosť o mal. deti zvláda za výdatnej pomoci najstaršej dcéry mal. R., ktorá vodi do materskej školy svojho brata a tiež všetkých mladších súrodencov berie na ihrisko a k starej matke počas neprítomnosti matky. Matka začala pracovať popri starostlivosti o mal. deti, od júna by mala nastúpiť na PN-ku. Podľa informácií úradu je znova tehotná, čo však matka dňa 25.05.2023 poprela. Dňa 23.05.2023 úradu bolo doručené anonymné oznámenie o rodine, kde sa uvádza: „Z môjho pohľadu najstaršia R. zastupuje rodičov pri základných rodičovských povinnostiach. Stará sa o svojich dvoch mladších bratov. Martina vodi do a zo škôlky. Chodí s nimi von, na ihrisko, na prechádzky. V čase, keď ich vidím, rodičia nikdy nie sú prítomní.“ Pri sociálnom šetrení dňa 25.05.2023 bolo zistené, že v domácnosti sa nachádzala mal. L., mal. H. bez prítomnosti dospeléj osoby. Mal. H. uviedol, že ich strážil tatino, ale už odišiel. Obaja rodičia boli obratom telefonicky kontaktovaní. Matka nedvíhala telefón, otec sa neskôr ozval s tým, že musel ísť do práce. Strážiť mal. deti mala prísť staršia sestra mal. detí R. L.. Následne bola kontaktovaná stará matka zo strany otca U. H., ktorá bola vyzvaná, aby si mal. deti vyzdvihla, čo aj urobila.

2. Otec sa k podnetu nevyjadril.

3. Prokurátor Okresnej prokuratúry navrhol, aby súd uložil nad výchovou maloletej dohľad.

4. Uznesením zo dňa 15. augusta 2023 pod sp. zn. PN-7P/31/2023-37 súd začal konanie vo veci uloženia výchovného opatrenia nad mal. R.. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 26.01.2024.

5. Súd vykonal dokazovanie výsluchom matky, oboznámením správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálno-právnej ochrany detí a sociálnej kurately zo dňa 29.02.2024, rodného listu maloletej, anonymného podania doručeného úradu 23.05.2023, pripojených spisov Okresného súdu Trnava 40P/30/2023, PN-7P/32/2023, Okresného súdu Piešťany 13P/5/2021, 13P/111/2015, pričom zistil tento skutkový stav:

6. Maloletá R.a je dieťa rodičov Z. Y. a H. L.. Úprava práv a povinností rodičov voči maloletej po prvýkrát bola schválená rozsudkom Okresného súdu Piešťany zo dňa 31. mája 2017, č.k. 13P/111/2015-136, ktorým bola schválená rodičovská dohoda, podľa ktorej maloletá R.a bola zverená do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. Následne rozsudkom zo dňa 23. apríla 2021 súd schválil rodičovskú dohodu, v zmysle ktorej maloletá R. bola zverená do osobnej starostlivosti matky s tým, že obaja rodičia mal. dieťa budú zastupovať a spravovať jeho majetok a otec sa zaviazal prispievať výživným na mal. R. vo výške 140,- eur mesačne. Na žiadosť rodičov styk otca s mal. R. súd neupravil. Predmetný rozsudok bol následne zmenený rozsudkom Okresného súdu Trnava zo dňa 9. augusta 2023, ktorým bola schválená rodičovská dohoda, v zmysle ktorej došlo k zvýšeniu výživného na sumu 160,- eur mesačne s účinnosťou od 05.06.2023.

7. Mal. R. v súčasnosti spolu so svojou matkou a jej partnerom J. H. žije v spoločnej domácnosti s ďalšími štyrmi mal. deťmi, mal. H., mal. H., mal. L. a mal. E.. Z výsluchu matky súd zistil, že dcére sa venuje, chodievajú spolu von do obchodného centra Max v Trnave, ktorý je blízko ich bydliska. Maloletá tam rada kreslí alebo cvičí. Rada chodíva von korčuľovať sa. Nemá veľa kamarátok okolo domu, preto chodíva málokedy von. Maloletá rada pomáha matke, napríklad keď pečie, tak rada niečo vytvára, je kreatívna. Matka je toho názoru, že maloletá jej pomáha primerane svojmu veku v starostlivosti o malých súrodencov.

8. Zo správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, odbor sociálnych vecí a rodiny, oddelenie sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately zo dňa 29.02.2024 súd zistil, že šetrenie v domácnosti uskutočnili dňa 13.02.2024 na adrese Š. XXXX/XX. V domácnosti nikto neotváral, telefonicky spred vchodu kontaktovali otca mal. detí J. H., ktorý uviedol, že aktuálne nie je doma a matka detí Z. je s deťmi u pediatra. Dňa 15.02.2024 opakovali šetrenie v domácnosti, zastihli matku a všetky mal. deti. Mal. R. a H. neboli v ten deň v škole z dôvodu choroby horných dýchacích ciest. R. navštevuje šiesty ročník Základnej školy na ulici Jána Bottu v Trnave. Vyučovacie výsledky má priemerné. H., nar. XX.XX.XXXX navštevuje prvý ročník na tej istej škole, známky má jednotky, dvojky. Mal. deti H., L. a E. nenavštevujú školské zariadenia, sú doma s matkou. H., nar. XX.XX.XXXX nastúpi do materskej školy v septembri vzhľadom na to, že k 31. augustu 2023 nedosiahol vek 5 rokov. Povinné predprimárne vyučovanie mu začne od septembra 2024. Otec J. H. je aktuálne tento mesiac na PN z dôvodu poranenia ruky. Pracuje vo firme Jaguar v Nitre na pracovnej pozícii operátor výroby s mesačným príjmom nad 1000,- eur. Matka je na materskej dovolenke, ktorá jej končí v mesiaci február 2024. Príjem matky pozostáva z prídavkov na deti vo výške 300,- eur a z materskej dávky vo výške 400,- eur. Matka si počas partnerovej PN našla prácu vo firme Faurecia v Hlohovci na pracovnej pozícii operátor výroby s mesačným príjmom 1000,- eur. Uviedla, že zamestnanie je iba dočasné, kým otec je práceneschopný. V čase, keď je ona v práci, stará sa o deti J. H. a so starostlivosťou o E. jej vypomáha aj R.. Mal. H., H. a E. spia v spoločnej detskej izbe, starší chlapi na poschodovej posteli, E. vo svojej postieľke. Mal. R. a L. spia na spoločnom lôžku v obývačke. Rodina plánuje ostať bývať v Trnave. Deťom sa v škole páči, fungujú normálne, o deti sa starajú, aj keď je to náročné, zvládajú to. S deťmi nie sú žiadne výchovné problémy. Rodine pomáha stará matka H. z otcovej strany, ktorá ich chce navštevovať. Mal. R. počas šetrenia uviedla, že sa jej v škole páči, najviac ju baví literatúra. Pomáha mame s mladšími súrodencami a robí to rada.

9. Podľa §37 ods. 2 písm. b) Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení: určí nad výchovou maloletého dieťaťa dohľad; dohľad vykonáva najmä za súčinnosti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obce, školy, neštátnych subjektov a zariadenia, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené.

10. Na základe vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že podnet zo strany úradu bol daný dôvodne. Matka počas konania zistené nedostatky zľahčovala nevedomujúc si závažnosť svojho konania, keď maloleté deti necháva bez dozoru dospeljej osoby. Úrad opakovanne počas šetrenia v domácnosti matky a jej partnera J. H. našiel deti samé, bez dozoru dospeljej osoby. Táto skutočnosť sa opakovala aj dňa 26.9.2021, keď matka, ktorá bola v práci, sama zavolala políciu, pretože jej partner, ktorý mal ostať doma s deťmi, jej telefonicky oznámil, že odchádza pracovať do zahraničia. Skutočnosť, že matka a aj partner J. H. deti nechávajú samé, resp. svoje rodičovské povinnosti o ďalšie 4 maloleté deti (z toho 3 deti v predškolskom veku) prenášajú na mal. R. vyplynula nielen zo šetrenia úradu, ale aj z anonymného oznámenia adresovaného úradu. Bez povšimnutia nemôže zostať ani udalosť, keď mal. H. bol nájdený pred bytovkou bosý bez akéhokoľvek dozoru, na čo upozornili okoloidúci a zavolali políciu. Je potrebné zdôrazniť, že matka už od roku 2012 a neskôr aj jej partner boli systematicky zapájaní zo strany úradu do rôznych programov s cieľom usmerniť rodičov pri výchove maloletých detí a rozvíjať rodičovské kompetencie, avšak s nedostatočným výsledkom. Maloletá R. je preťažovaná zo strany matky a jej partnera starostlivosťou o mladších súrodencov, čo síce matka popiera, ale na svoju obranu, keď deti - H. a L. boli opätovne nájdené dňa 25.5.2023 bez dozoru, partner matky uviedol, že ich mala prísť strážiť staršia sestra. Pritom treba zdôrazniť, že mal. R. má 12 rokov, a súrodenci, ktorých mala „strážiť“ majú 4 a 5 rokov. Súd má za to, že 12 ročné dieťa nie je dostatočne rozumovo vyspelé, aby dokázalo vykonávať samostatne starostlivosť nad mal. deťmi a najmä to nie je jeho poslaním. 12 ročné dieťa sa má v prvom rade venovať škole, svojim záľubám, rozvíjať sa po fyzickej a psychickej stránke, žiť svoje detstvo a nie suplovať rolu matky len preto, že matka odchádza do zamestnania, aby sa „odreagovala od detí“. Situácia v rodine sa vyvíja v závislosti od partnerského vzťahu matky a J. H.. Vzhľadom na zistené nedostatky vo výchove maloletej, ich pretrvávajú napriek niekoľkonásobnej intervencii zo strany úradu a poradenstva zo strany iných subjektov zameraných na podporu rodiny, má súd za to, že je v záujme maloletej R., aby súd nad jej výchovou vykonával dohľad, ktorý zároveň predstavuje jeden z najmiernejších zásahov štátu do výchovy mal. dieťaťa.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Trnava, v troch vyhotoveniach. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Z každého podania musí byť zrejmé, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a musí byť podpísané; ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.